

Aanleiding en doelstelling

In Flevoland liepen de uithuisplaatsingen en de daarmee gepaarde kosten de afgelopen jaren alleen maar op, terwijl de ambitie het terugdringen is. In de jeugdzorgregio zijn 1000 kinderen uit huis geplaatst, waarvan 600 in pleegzorg en gezinshuizen en de overige 400 in verblijf: daarmee zitten we 19% boven het landelijk gemiddelde. In januari 2022 is daarom bestuurlijk het startsein gegeven voor een onorthodoxe Versnellingsaanpak. Doel is het versnellen van het tegengaan van de instroom en bevorderen van door- en uitstroom in jeugdhulp met verblijf. Daarnaast moest een ambulante specialistisch aanbod worden gerealiseerd om gezinnen steun en zorg te bieden die niet in het reguliere aanbod voorhanden is.

Aanpak

In februari is een projectleider aangesteld en deze heeft een multidisciplinair Versnellingssteam ingesteld per april 2022, bestaande uit 8 leden vanuit regiogemeenten, aanbieders, lokale teams en GI die een combinatie van beleid, gedragsdeskundigen en gezinsvoogden vormen. Een onafhankelijke expert met een goed netwerk in de regio is de aanvoerder en bepaalt de inhoudelijke prioriteiten. Een organisatiecoach begeleidt het team op wendbare (agile) wijze.

Het Versnellingssteam is vrijgemaakt voor gemiddeld 2 dagen per week en werkt aan:

1. Bedenken van alternatieven voor uithuisplaatsing in casuïstiek: Het Versnellingssteam is voor elke hulpverlener en verwijzer toegankelijk: je kunt ons altijd bellen, een 9 tot 5-mentaliteit is ons vreemd en we hebben een 24/7 voorziening achter de hand. Als je ons belt, gaan we ook meteen aan de slag. Soms is dat even kort sparren en kunnen we verwijzen naar regulier aanbod als dat nodig is. Als het nodig is, hebben we binnen 48 uur een Versnellingsstafel georganiseerd met alle betrokkenen, met de ouders en indien mogelijk de jeugdige om samen een oplossing te vinden. Soms zijn we langer betrokken totdat de oplossing ook werkelijk wordt uitgevoerd.
2. Realiseren van voorwaarden voor versnelling, denk daarbij aan wegnemen van knelpunten in de bureaucratie maar ook het slimmer organiseren door verschillende casusoverleggen samen te brengen.

Goed om te weten: we hebben geen plan geschreven maar zijn gewoon gestart. Het doel was immers helder. We maken daarbij geen onderscheid in vrijwillig en gedwongen kader, de verhouding ligt op respectievelijk 55% en 45%. Als je vanuit de gezinnen en hun problematiek redeneert doet dit er niet toe. Voor het oplossen van complexe vraagstukken is niet een keten nodig maar een hechte netwerksamenwerking.

De Versnellingsaanpak kenmerkt zich door de volgende principes:

1. Normaliseren in plaats van problematiseren: we zijn gericht op zo normaal mogelijk ondersteunen. Daarin nemen we de behoefte van ouders en kinderen heel serieus.
2. Zo kort als mogelijk, zo lang als nodig: we laten los zodra dat kan. Als een gezin zelf verder kan of met hulp vanuit het reguliere, stappen we meteen terug.
3. Leren door te doen: met onze actiegerichtheid en mindset bieden we handelingsperspectief voor hulpverleners en verwijzers. We zien dat onze stijl en werkwijze aanstekelijk zijn.

Resultaat

- We hebben in 6 maanden 42 kinderen thuis kunnen houden of naar huis kunnen brengen en hebben we in nog eens 55 situaties meegedacht over een andere passende oplossing dan een bed.
- Binnen 6 weken na start is het ambulante Team AnderS samengesteld en geoperationaliseerd. Het ambulante team heeft experts op het gebied van jeugdhulp, JGGz en jongerenwerk, situationeel aangevuld met expertise vanuit de zorg voor volwassenen, en wordt door het Versnellingssteam ingezet om direct zorg in gezinnen te bieden.
- Zowel de leden van het Versnellingssteam als die van Team AnderS hebben plezier in hun werk, het enthousiasme straalt af op anderen in het werkveld en de werkdruk is goed omdat de caseload van de teams is, in plaats van individueel. Team AnderS werkt op een casus altijd in duo's in samenwerking met een gedragsdeskundige van het Versnellingssteam.

Succesfactoren

1. Vernieuwende werkwijze

De wendbare werkwijze is een innovatieve en effectieve manier van werken en organiseren. Het zorgt ervoor dat er snel resultaat wordt geboekt en dat er een sterk netwerk van teams en andere betrokkenen is. De principes van deze wijze zijn:

- kortcyclisch
- visueel werken
- gericht op het leveren van toegevoegde waarde
- gezamenlijke doelstelling

We leren veel en snel in de Versnellingsaanpak. Elke 3 weken evalueren we op de samenwerking en op de resultaten die we boeken. Online zijn er opleversessies waarin iedereen die interesse heeft in een half uur bijgepraat wordt en input kan leveren. Samen met onze goede bereikbaarheid zorgt dit voor een laagdrempelig contact met betrokkenen in het veld.

CASUS

Moeder met premature baby waarbij machtiging uithuisplaatsing is uitgesproken. Reden; diverse zorgmeldingen waarbij de opvoedvaardigheden van moeder ernstig in twijfel worden getrokken. Gezinsvoogd wil versnelde inzet van intensieve hulpverlening om maximale observatie en ondersteuning voor moeder te bieden.

Actie:

Ronde Tafelgesprek een dag na uitspraak van de machtiging uithuisplaatsing. Samen met moeder, opa en oma, betrokken hulpverlening, consultatiebureau, thuiszorg en team AnderS. Plan is om dagelijks met verschillende expertise moeder te ontmoeten. Doel: letterlijk zicht op veiligheid hebben, observeren hoe het gaat tussen moeder en kind en in contact met moeder komen tot duurzame samenwerking. Binnen 2 weken moet er helder zijn welke ondersteuningsbehoefte moeder zelf heeft en hoe deze zich verhoudt tot wat de professionals inschatten. Dit plan is voorgelegd aan de kinderrechter, waarbij de Machtiging Uithuisplaatsing van tafel is gegaan.

Resultaat:

Intensieve inzet is de volgende dag gerealiseerd in samenwerking met moeder. Moeder heeft vertrouwen in de hulpverlening; zeggen wat te doen en er werd gedaan wat gezegd is.

Succesfactoren: snelheid, multidisciplinaire beschikbaarheid, gezamenlijkheid op visie in plan m.b.t. veiligheid, vanuit onderling vertrouwen lef tonen.

2. Korte sturings- en escalatielijnen

Er is wekelijks afstemming met twee verantwoordelijke regiodirecteuren. Daar geven zij sturing, goedkeuring of sparring aan de projectleider en aanvoerder en krijgen ze acties mee om te realiseren. Zonder het commitment van alle betrokken partijen had dit niet gekund. Er is ook een korte lijn met bestuurders. Alles wat niet opgelost wordt op management niveau ligt direct op tafel bij de bestuurders van de Regio, de aanbieders en GI. Deze hebben we verenigd in een zogenaamde *Enabling Crew*. Expres een beetje vreemde term, omdat ze echt aan de slag moeten om het werk van de versnellers mogelijk te maken. De gelijkwaardigheid waarin dit alles gebeurt, zorgt voor veel energie. Dit gaat gepaard met een flinke dosis lef van alle betrokkenen op alle niveaus. Ieder neemt op zijn niveau verantwoordelijkheid voor de aanpak en handelt daarnaar op hoog tempo. Agenda's en notulen hebben we niet en stukken produceren we zo min mogelijk.

3. Budget

Het Versnellingssteam heeft niet-geoormerkt budget waardoor ze de handelingsvrijheid heeft om te doen wat nodig is. In de praktijk hoeven we het zelden aan te spreken en komen we met regulier aanbod en inzet van Team AnderS een heel eind.

Vooruitblik

We gaan door in 2023. We testen dit najaar of we met het organiseren van Versnellingsstafels op groepen het perspectief op terugkeer naar huis of doorstroming naar zelfstandig wonen voor kinderen kunnen versnellen. Zo dragen we ook bij aan het terugdringen van de wachtlijsten. We leren daarnaast dat als je vanuit het kind redeneert en wanneer je verwijzers wilt ontzorgen je de regionale toegang slimmer en flexibeler moet organiseren. We versnellen daar nu ook op en werken nauw samen om met de proeftuin Jeugdbescherming om het Regionale Veiligheidsteam daar goed op aan te sluiten. Tot slot zien we de noodzaak om een aanbod te ontwikkelen om managers en bestuurders nog meer mee te nemen in deze houding en de wijze waarop zij sturen. Vanaf 2024 hopen we dat de Versnellingsaanpak het nieuwe normaal is: volledig geïntegreerd in het denken, werken en organiseren in het Flevolandse. En wellicht ook daarbuiten als bredere beweging.

Tot slot: Complexe vraagstukken hebben niets aan *best practices*, wel aan *best principles*. Versnelling vraagt minder plannen en meer actie. Dat betekent ook dat er fouten gemaakt worden. Als we echter in staat zijn snel te leren, hebben daar kinderen en hun gezinnen ook sneller profijt van. Dat is waar de Versnellingsaanpak voor staat: elk kind waar we nu het verschil voor kunnen maken is er één.

[Uitlegvideo - Versnellingsaanpak Jeugd Flevoland](#)